
Saksnr: 2021/39100-1
Saksbehandlar: Karl Viken

Saksgang

Utval	Utv.saksnr.	Møtedato
Hovudutval for samferdsel og mobilitet		08.09.2021
Hovudutval for næring		08.09.2021
Hovudutval for kultur, idrett og integrering		08.09.2021
Hovudutval for opplæring og kompetanse		08.09.2021
Fylkesutvalet		21.09.2021
Fylkestinget		29.09.2021

Tertialrapport pr. august 2021 - rekneskapsprognose

Framlegg til innstilling

1. Fylkestinget tek tertialrapporten til orientering
2. Investering: Fylkestinget godkjenner følgjande endringar i investeringsbudsjettet:

	kr 1 000
Tunellrehabilitering	-58 479
Mindre utbetringar	-37 966
Gang- og sykkelveggar	-13 000
Trafikktryggingstiltak	-18 830
Miljø og servicetiltak	-8 086
Øvrig	-1 500
Skredsikring	82 000
Sum vegar	-55 861
Måløy vgs - opplæringsfartøy	-20 000
Åsane vgs	-34 900
Langhaugen vgs	-15 400
Oppattløyv. avslutn. gamle prosjekt	148 232
Utstyrsmidlar skulane	6 963
Sum bygg	84 895
Sum investeringar	29 034

Finansiering:	
Mva komp.	5 804
Lån	23 230
Sum finansiering	29 034

3. Drift: Fylkestinget godkjenner følgjande endringar i driftsbudsjettet:

		kr 1 000	
Løyvingsniv å	Tekst	Meirutg./ Mindreinnt.	Meirinnt./ mindreutg.
1	Rammetilskot		282 074
1	Skatt		48 000
7	Lønsavsetjing	38 000	
16	IKT og digitalisering	6 000	
18	Tannhelse - pasientbehandling	10 882	
18	Tannhelse - avsetjing til fond	10 000	
30	VGS	11 180	
51	Billettinntekter kollektiv	214 600	
54	Ferjetakstar	35 412	
62	Administrasjon infrastruktur og veg	4 000	
		330 074	330 074

Samandrag

Tertialrapporten etter 2. tertial 2021 viser årsprognose for Vestland fylkeskommune med positivt resultat ved utgangen av året på 190 mill. kr. Prognosen er langt betre enn i rapporten pr. 1. tertial; då var prognosen eit resultat lik balanse. Hovudårsaka til den betra prognosen er at skattekapittelet er betra med 141 mill. kr samanlikna med 1. tertial. Dei andre større endringane er betring for tannhelse med 23 mill. kr og for mobilitet og kollektiv med 21 mill. kr. I årsprognosen er det rekna inn tilnærma full statleg kompensasjon for inntektssvikten i kollektivtrafikken i 2021.

Den positive årsprognosen pr. 2. tertial 2021 for Vestland kan summerast opp med denne tabellen:

Årsprognose sektorane	98
Årsprognose for andre budsjettområde utanfor sjølve drifta	92
Årsprognose Vestland pr. 2. tertial 2021	190

Sektorane - positiv årsprognose, 98 mill. kr

Pandemien har stor verknad på dei fylkeskommunale tenestene, og i prognosane på dei ulike områda vert det meldt om både mindre- og meirforbruk grunna denne situasjonen. Av sektorane er det mobilitet og kollektiv som ligg an til størst budsjettavvik i 2021; eit budsjettmessig overskot på 91 mill. kr. I tillegg har tannhelse ein prognose om overskot på 7 mill. kr i 2021. Opplæring melder balanse ved årets slutt. Gjennomgangen i tertialrapporten viser at det er god økonomistyring og godt prognosearbeid i sektorane.

Andre budsjettområde - positiv årsprognose, 92 mill. kr

Det er store avvik i prognosane på budsjettområda som gjeld tilhøve som er utanfor den ordinære drifta og tenestene til fylkeskommunen. Samla er det ein positiv årsprognose på 95 mill. kr. I dette har skattekapittelet og konsesjonskraftinntektene positive prognosar på høvesvis 60 mill. kr og 55 mill. kr. Lågt rentenivå gjev eit positivt budsjettavvik på 15 mill. kr. Høgare generell lønsutvikling i

2021 enn budsjettert og behov for lønsharmonisering i organisasjonen gjev eit negativt avvik på 38 mill. kr i høve til det som er avsett til lønstillegg i budsjettet.

Det siste halvtanna året har prognosane vore særst usikre med tanke på verknadar av pandemien og korleis dette vert kompensert frå statleg hald. Dette gjeld for fleire av dei store sektorane til Vestland. Så langt har inntektssvikten innan kollektiv vorte kompensert frå statleg hald.

Betringa i prognosen for skattekapittelet kjem som følgje av opplysningane i revidert nasjonalbudsjett om vekst i skatteinngangen for fylkeskommunane i 2021 samanlikna med det som tidlegare har vore lagt til grunn.

Fylkeskommunedirektøren viser til gjennomgangen av sektorane sine prognosar, og oversikt over korleis prognosen fordeler seg på løyvingsnivå. Fylkeskommunedirektøren gjer framlegg om ein del endringar i investeringsbudsjettet; i hovudsak som følgje av endra framdrift i vedtekne investeringsprosjekt. Det vert også gjort framlegg om å endre total prosjektramme for nokre prosjekt. I tillegg vert det gjort framlegg tekniske budsjettendringar som følgje av oppatt-løyving av midlar som gjeld byggeprosjekt og utstyrsmidlar. Det er vidare gjort framlegg om fleire endringar i driftsbudsjettet som følgje av statlege løyvingar. Fylkeskommunedirektøren gjer også framlegg om å setja av 10 mill. kr til utdanning av spesialistar innan tannhelse.

Rune Haugsdal
fylkeskommunedirektør

Ingrid Kristine Holm Svendsen
avdelingsdirektør

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor inga handskriven underskrift

Saksutgreiing

Investering

Kr 1 000	Rekn. pr. aug.	Årsbudsjett	Forbruk %
Bygg m.m.	479 293	1 130 400	42,4 %
Mobilitet og kollektivtransport	1 775 634	2 161 800	82,1 %
Infrastruktur og veg	865 472	2 300 141	37,6 %
Total	3 120 399	5 592 341	55,8 %

Tabellen gjev oversyn over kor mykje som er brukt til investeringar pr. 2. tertial 2021. Normalt er registrert forbruk på investeringsprosjekt størst i 3. tertial, så det er ikkje unaturleg at forbruket pr. 2. tertial er litt lågare enn budsjettet pr. 2. tertial skulle tilseia. Med jamt forbruk ville om lag 66 % av årsbudsjettet vore brukt, men det viser så langt berre 55,8 %. I nye prosjekt må det gjennomførast planarbeid og tilbudsrundar før arbeidet kan setjast i gang, til dømes innanfor byggeprosjekt der forbruket til no i år er berre 42,4 % av årsbudsjettet. Bygging av bybanen til Fyllingsdalen gjer at forbruket innan mobilitet og kollektivtransport er kome opp i 82,1 % av årsbudsjettet.

Status for dei tre investeringsprogramma for bygg, fylkesveg og kollektiv er omtala nedanfor. For investeringsprogramma for bygg og eigedom og fylkesveg vert det gjort framlegg om budsjettendringar grunna endra framdrift og behov i 2021 eller på grunn av endra total prosjektkostnad. I tillegg vert det gjort framlegg om tekniske budsjettendringar som følgje av oppatt-løyving av midlar frå tidlegare år som gjeld byggeprosjekt og utstyrsmidlar.

Investeringsprogram bygg og eigedom

Endring budsjett 2021

Måløy vgs. - nytt opplæringsfartøy

Grunna avlysing av anbodskonkurranse og revidering av kravspesifikasjonane er framdrifta noko utsett samanlikna med den opphavelige planen. Ny anbodskonkurranse er gjennomført og avtale om bygging er signert. Totalramma er uendra, men 20 mill. kr er foreslått flytta frå 2021 til 2023 for å tilpasse løyvingane med den avtala framdrift og betalingsplan.

Åsane vgs.

Slutttoppgjer for Åsane vidaregåande skule og kulturhus er avslutta både mot entreprenøren og mot Bergen kommune. 1-års synfaringa er utført, og prosjektrekneskapen kan truleg avsluttast i løpet av 2021 med eit mindreforbruk som resultat slik at løyvinga for 2021 kan gå ut.

Langhaugen vgs.

Det vert konkurranse om prosjektet hausten 2021, men byggstart vil vere avhengig av godkjent reguleringsplan. Kravet om regulering var ikkje føresett, så dette gjer at sjølve bygginga vert utsett med om lag 1 år. Midlane i tidlegare investeringsplan løyvd for 2021 blir med bakgrunn i dette foreslått flytta til 2022.

Mo og Øyrane vgs - nytt verkstadbygg Mo

Prosjektet gjeld nytt felles verkstadbygg for gardsdrifta, og for anleggslinja ved Mo- og Øyrane vgs. Prosjektet er planlagt og det er henta inn totalentreprisetilbod på arbeidet. Dette viser ein stor kostnadsauke i høve opphavleg kalkyle. Dette er mellom anna knytt til den sterke prisveksten på byggevarer inneverande år. I tillegg er det meirkostnader knytt til pålegg om regulering og tekniske undersøkingar knytt til flaum og kvikkleire.

Kostnadsramma for prosjektet er no rekna til 91,6 mill. kr som er 26 mill. kr høgare enn det som tidlegare er lagt til grunn. Fylkeskommunedirektøren foreslår at den nye kostnadsramma vert godkjent slik at justert ramme vert innarbeidd i investeringsplanen 2022-25 som vert vedteken av fylkestinget i desember.

Oppsummering bygg og eigedom

Byggeprosjekt med endringar i budsjett 2021;

Investeringar (tal i 1000kr)	Budsjett 2021	Endring 2. tertial	Rev. budsjett 2021
Måløy vgs - opplæringsfartøy	50 100	-20 000	30 100
Åsane vgs	34 900	-34 900	0
Langhaugen vgs	15 400	-15 400	0
Sum investering	100 400	-70 300	30 100

Tekniske budsjettjusteringar

Overføring frå 2019 og 2020 - prosjekt i dei gamle fylka

Det var mange prosjekt innanfor bygg og eigedom som var starta i dei to gamle fylka, og som vert fullførte i Vestland fylkeskommune. Prosjekta blir styrt etter totalramma, og det vil vere noko avvik mellom rekneskap og løyvd ramme ved årsskifta. Totalt er det 25 prosjekt frå Hordaland og 21 prosjekt frå Sogn og Fjordane som skal ferdigstilast i Vestland fylkeskommune.

I og med at investeringsbudsjetta er eittårige, er det behov for teknisk å justere budsjettet for desse 46 prosjekta for å kunne avslutte prosjekta i den nye fylkeskommunen. Fylkeskommunedirektøren foreslår at det vert løyvd kr 148 231 870 til dette avslutningsarbeidet. Det har teke noko tid før ein har fått gått gjennom alle pågåande prosjekt i overgangsfasen mellom dei gamle og den nye fylkeskommunen. Av budsjettekniske årsaker, må denne summen løyvast opp att slik at prosjekta kan fylgjast opp og avsluttast i Vestland fylkeskommune sin rekneskap.

Investeringar (tal i 1000kr)	Budsjett 2021	Endring 2. tertial	Revidert budsjett 2021
Oppatt løyving - avslutning gamle prosjekt	0	148 232	148 232

Utstyrsmidlar skulane

I investeringsbudsjettet til fylkeskommunen er det ein årleg budsjettpost til utstyr ved dei vidaregåande skulane. Av ulike årsaker vert ikkje alle midlar brukt det året dei vert løyvd. For at skulane skal kunne nytte desse midlane og avslutte eventuelle påbegynte prosjekt, så må unytta midlar løyvast opp att året etter. Det er samla 6,963 mill. kr i ubrukne utstyrsmidlar frå 2020 som det er behov for å løyva opp i 2021. Desse midlane er tidlegare fordelt til 23 skular som no får dei ubrukne midlane til disposisjon.

Investeringar (tal i 1000kr)	Rev. Budsjett 2021	Endring 2. tertial	Revidert budsjett 2021
Utstyrsmidlar skulane	0	6 963	6 963

Investeringsprogram fylkesveg

Tertialrapporten viser at det framleis er noko usikkerheit knytt til årsprognosane for mange prosjekt. Det er difor ønskjeleg for fleire av prosjekta å sjå utviklinga framover før ein gjer budsjettendringar.

I denne tertialrapporten vert det føreslått ein samla reduksjon i investeringsbudsjettet på 55,861 mill. kr. Av dette er

- - 53,309 mill. kr forskyving av løyvingar i pågåande prosjekt til komande år.
- - 11,052 mill. kr er reduksjon knytt til mindrebehov innanfor mindre utbetringar og miljø og servicetiltak.
- 8,5 mill. kr er behov knytt til nytt prosjekt fv. 5308 Sagstadveien med 8 mill. kr og ein auke på store utstyrskjøp 0,5 mill. kr.

Under er framlegg til endringar pr. 2 tertial gjennomgått:

Endring budsjett 2021

Tunnelrehabilitering

Løyvinga vert redusert med samla 58,5 mill. kr. Utbetring etter tunnelsikkerheitsforskrifta vert samla redusert med 48,5 mill. kr knytt til forseinka framdrift og reduserte kostnader i prosjekta. Løyvinga til prosjekt fv. 53 Tunnelar i Årdal vert redusert med 40 mill. kr grunna forseinking medan løyvinga til fv. 5633 Seimsdalstunnelen vert auka med 30 mill. kr grunna forsert framdrift i 2021.

Mindre utbetringar

Løyvinga vert redusert med samla 38 mill. kr. Årsaka er hovudsakleg forseinkingar knytt til prosjekta med utbetring av viktige vegar for sjømatnæringa (20 mill. kr), og prosjektet fv. 57 Dale - Storehaug med 15 mill. kr.

Gang- og sykkelveg

Løyvinga til gang og sykkelveg vert samla redusert med 13 mill. kr. Det er forseinka framdrift på prosjekta fv. Hatvikvegen- Vallabrua og fv. 500 Herøysundet. Vidare vert det lagt opp til ei løyving på 8 mill. kr til eit nytt prosjekt fv. 5308 Sagstadveien med 8 mill. kr, der 3 mill. kr av summen er eksternt finansiert.

Trafikktryggingstiltak

Løyvinga vert redusert med samla 18,8 mill. kr i 2021 grunna forseinkingar.

Miljø og servicetiltak

Løyvinga vert redusert med 8,1 mill. kr. Det har vore utfordringar med kapasitet og med kompetanse knytt til å konkretisere og gjennomføre prosjekt innanfor denne potten.

Øvrig

Løyvinga til utstyrskjøp vert auka med 0,5 mill. kr grunna meirbehov for utstyr knytt til landmåling. Løyvinga til Skiltfornying - regionreformen vert redusert med 2 mill. kr ut frå forventa forbruk i år.

Skredsikring

Løyvinga til skredsikring vert auka med 82 mill. kr. Dette er knytt til forsert framdrift på prosjekta fv. 5722 Flovegen med 70 mill. kr og fv. 53 Ljoteli med 12 mill. kr.

Oppsummering fylkesveg

Fylkesvegområde med endringar i budsjett 2021:

Investeringar (tal i 1000kr)	2021 - budsjett	Endring 2. tertial	Revidert budsjett
Bompengepakkar	193	-	786 193
Store investeringsprosjekt	235	-	34 235
Tunellrehabilitering	855	- 58 479	276 376
Mindre utbetringar	899	- 37 966	272 933
Gang- og sykkelveg	277	- 13 000	146 277
Trafikktryggingstiltak	994	- 18 830	36 164
Kollektivtrafikktiltak	559	-	29 559
Miljø og servicetiltak	104	- 8 086	2 018

Planlegging	585	31	-	31 585
Øvrig	301	93	- 1 500	91 801
Skredsikring	129	460	82 000	542 129
Sum investering	131	2 305	- 55 861	2 249 270

Investeringsprogram kollektiv

Størstedelen av investeringsprogram for kollektiv vert brukt til bybaneinvesteringar. I tillegg er det her ulike mindre investeringsprosjekt- og tiltak til buss, bane, båt og ferje. Døme på føremål er løysingar for passasjerteljing, trafikantinformasjon og billettering. I tillegg er det løyvd midlar innanfor dette programmet til ladeinfrastruktur for ferjer, og investeringar til terminalbygg og sjåførfasilitetar.

Vurderinga er at det ikkje er trong for å gjere budsjettendringar for dette investeringsprogrammet. Under følgjer ein status i høve til framdrifta for dei ulike budsjettpostane.

Bybanen byggjetrinn 4

For byggetrinn 4, Bergen sentrum - Fyllingsdalen, er det sett av 1 848 mill. kr i 2021. Prosjektet omfattar bybanetraseen, sykkelstamveg frå Mindemyren til sentrum, ny kanal på Mindemyren og sykkelstunnel gjennom Løvestakken. Gjennom Miljøløftet dekkjer staten 66 % av kostnaden ved utbygginga av bybanetraseen og 100% av sykkelstamvegen. Det resterande i prosjektet er føresett finansiert med bompengar og andre lokale bidrag.

Status for prosjektet er at grunnarbeida på traseen er fullført på strekninga Kaigaten - Amalie Skram Vgs og i Fyllingsdalen. På heile resten av traseen pågår det framleis grunnarbeid. I Fyllingsdalstunnelen var det gjennomslag i banetunnelen 30.juli, og 30 august i Gang-/sykkelstunnelen. Arbeida på gang-/sykkelstunnel mellom Kronstad og Fløen vart starta i juni 21. I tillegg er alle tekniske og andre entreprisar godt i gang, og arbeida går godt i samsvar med gjeldande planar. Det pågår framleis grunnvervsaktivitetar; mellom anna ventar ein på resultat av overskjønn på Mindemyren.

Framdrifta i prosjektet har vore god og aktiviteten høg gjennom heile koronapandemien. Det er pr. 2. tertial 2021 brukt 1.510 mill. kr. Det er venta eit avvik i høve til det som er budsjettert grunna den høge aktiviteten.

Bybanen - Byggjesteg 5

For Byggjesteg 5 frå Bergen sentrum til Åsane er Bergen kommune i gang med reguleringsplanprosessen. Midlar til dette arbeidet vert dekkja gjennom bompengemidlar løyvd av Stortinget i St.prop 11S (2017-18) til Bypakke Bergen, og porteføljestyringa av Miljøløftet sin handlingsplan.

Bybanen i Bergen - Vognmaterieill

Finansieringa av vognmaterieill skjer gjennom ei delt løysing mellom fylkeskommunale og statlege midlar. Det er sett av 27,3 mill. kr i 2021 og 107 mill. kr i 2022. Pr. 2. tertial er det nokre uavklarte tilhøve som gjeld leveransen, og det er noko uvisse i høve til om det vert ein delleveranse i 2021, eller om heile leveransen skjer i 2022. Det er ikkje haldepunkt for å endre budsjettet pr. 2. tertial.

Ferjer - ladeinfrastruktur

Til delar av ladeinfrastruktur- prosjektet for miljøvenlege ferjer, med ein total bruttokostnad på 755 mill. kr, vart det sett av 228 mill. kr i budsjettet for 2021 til ferdigstilling av prosjektet. Netto kostnad for fylkeskommunen i 2021 er 1 mill. kr, sidan det kan inntektsførast 227 mill. kr i støtte frå Enova dette året. Det er ikkje meldt om ytterlegare forseinkingar pr. 1. tertial, og prosjektet kan difor avsluttast i løpet av 2021.

Elektriske bussar - ladeinfrastruktur, Mannsverk

Ladeinfrastruktur for miljøvenleg bussdrift for rutepakke sentrum vert overteke hausten 2021. Total investeringssum er på 50 mill. kr. Det vil verta sendt ein søknad om 20 mill. kr i støtte frå ENOVA som delfinansiering av denne av denne investeringa. Dei resterande 30 mill. kr vil verta dekkja innanfor kollektiv si vedtekne budsjetttramme for investeringar i 2021.

Drift

Status økonomiske effektar pandemien

Økonomiske verknadar av pandemien og statleg kompensasjon

Vestland fylkeskommune har gjennom heile perioden med pandemi meldt inn dei økonomiske verknadane til KS som har koordinert rapporteringa frå alle fylka overfor staten. Staten har så betalt ut tapskompensasjon for inntektssvikt innan kollektiv gjennom rammetilskot.

Fylkeskommunen har også fått kompensasjon for pandemiverknader innan tannhelse og i opplæringssektoren.

Inntektssvikt kollektivtrafikkinnntekter 2021

Prognosen for kollektivtrafikkinnntektene viser svikt på 386 mill. kr for 2021. I 2020 vart tapet 465,1 mill. kr. Vaksinasjonstempoet og smittesituasjonen er viktige faktorar for den vidare utviklinga. Etter fyrste kvartal/rapporteringsrunde vart det overført 132 mill. kr til Vestland fylkeskommune som kompensasjon for inntektssvikt. I denne runden har fylkeskommunen motteke tapskompensasjon til og med oktober på 214,6 mill. kr. Fylkeskommunedirektøren foreslår, som det går fram av framlegg til innstilling, å redusere budsjettet for kollektivtrafikkinnntektene med denne summen.

Tap av inntekter i tannhelse

Utover tapet innan kollektivsektoren, har fylkeskommunane også tapte inntekter i tannhelsesektoren. Tapet er også omtala under prognosen for tannhelsesektoren. Når det gjeld dette tapet, så har ikkje staten følgd opp med kompensasjon før i juni 2021. Summen som staten har løyvd, 20,9 mill. kr, vert det gjort framlegg i denne saka om å overføre til tannhelsesektoren. I rapporteringa til KS er det ikkje meldt inn vesentleg svikt i inntektene for dei betalande pasientane for 2. halvår.

Skatt og rammetilskot

Stortinget har løyvd ekstra midlar for å kompensere fylkeskommunane for effektane av pandemien.

I tertialrapporten for 1. tertial vart rammetilskotet auka 132,6 mill. kr som kompensasjon for tapte billettinntekter og 35,5 mill. kr til bedriftsintern opplæring.

Stortinget har seinare gjort vedtak om nye løyvingar. Det er også løyvd midlar til å kompensere for reduserte ferjetakstar. I denne saka vert det rådd til å innarbeide følgjande midlar i fylkesbudsjettet:

	Kr 1 000
Inntektssvikt kollektivtransport	214 600
Reduserte ferjetakstar	35 412
Kompensasjon vidaregåande opplæring	11 180
Kompensasjon tannhelsetenesta	20 882
Sum auke i rammetilskotet	282 074

Skatteprognose

Det er venta at skattetala og årsprognosen vil kunne endre seg ein del dei fire siste månadane av året, men ein legg i årsprognosen til grunn dei statlege signala om utviklinga på skattekapitlet. I revidert nasjonalbudsjett vart det meldt om eit anslag som tilsa ein vekst på 500 mill. kr i skatteinntektene. Dersom ein legg til grunn dette i årsprognosen vil Vestland ved årets slutt kunne få eit positivt budsjettavvik på skatten på om lag 60 mill. kr.

Rekneskapstala etter 2. tertial tyder på at skatteinngangen kan bli betre enn prognosen ut frå signala i revidert nasjonalbudsjett skulle tilseie. Det står framleis att store «skattemånader» i 2021 og fylkeskommunedirektøren legg til grunn eit positivt budsjettavvik på 60 mill. kr i prognosen.

Opplæring og kompetanse

Opplæringssektoren melder ein årsprognose for 2021 som tilseier balanse for sektoren samla sett. På trass av dette er det budsjettavvik på fleire område. Dette gjeld mellom anna for:

- Innføring av det nye skuleadministrative systemet; eit negativt avvik på 12 mill. kr.
- Auka kostnader knytt til klassar over økonomisk ramme; negativt avvik på 3 mill. kr.
- Sektoren melder og om prognose på om lag 18 mill. kr. meir enn budsjettert til opplæring i bedrift.
- Det er positive avvik på sjølve avdeling for opplæring og kompetanse (4 mill. kr), rettleiingstenestene (2,5 mill. kr) og omstillingsmidlane (3 mill. kr).

Samla netto budsjettamme for opplæringssektoren er om lag 3,5 mrd. kr, og det er dermed eit sentralt budsjettområde. I vurderinga som tilseier balanse, er det ein viktig føresetnad at skulane vil kome ut i balanse samla sett ved bruk av fondsmidlar.

Pandemien gjev mindreforbruk for visse kostnadstypar. Spesielt gjeld dette for kurs, reiser, seminar og samlingar. Sektoren meiner at det er stor usikkerheit knytt til den økonomiske verknaden av Covid-19. Staten har kompensert deler av meirkostnadane på grunn av pandemien gjennom KS sitt «rapporteringsarbeid» som nemnt framanfor. Eit viktig område der pandemien har spela inn er avviklinga av fagprøvar; og då særskilt for privatistar. Det er i tillegg ein auke i tal fagprøvar som følgje av at fleire vel yrkesfag. Dette kan gje eit meirforbruk.

Mobilitet og kollektiv

Inntektssida

Kollektivtransport har under heile pandemien vore området med størst usikkerheit i høve til økonomisk resultat. Inntektstapa i sektoren har vore sær store. Samstundes har staten kompensert for tapa etter kvart. Situasjonen etter dei åtte fyrste månadane er ein prognose på 386 mill. kr i tapte billettinntekter for heile 2021. Staten har allereie utbetalt kompensasjonar som dekker opp for Skyss sitt prognostiserte inntektstap til og med oktober. Det er stor grad av usikkerheit i utviklinga i billettinntektene, og dette vil sjølvstake henge tett saman med ein opning av samfunnet og eventuelle endra reisevanar blant dei kollektivreisande. Førebels byggjer prognosen på eit scenario for 2. halvår av 2021 der ein reknar med månadlege tap i billettinntektene i storleiken 25- 35 %.

Kostnadssida

Det positive avviket på kostnadssida på 137 mill. kr skuldast eit mindrebehov som følgje av lågare kontraktskostnader og eit lågare rammebehov i 2021. Av dette utgjer 77 mill. kr indeksreguleringar, lågare bonusar og gebyr knytt til kontraktar, samt ulike effektar som fylje av pandemien. Utover desse effektane i 2021 dreier 60 mill. kr seg om at Skyss inn i 2021 har hatt eit for høgt budsjettnivå. Dette vart konstatert etter ein grundig gjennomgang av dei ulike indeksane som er bygd inn i kollektivkontraktane og omtala i tertialrapporten etter 1. tertial. Ved fastsetjing av budsjettammene for 2022 i finansutvalet i juni vart denne summen teken ut av ramma til Skyss.

Statleg kompensasjon for inntektssvikt

Fylkeskommunedirektøren legg framleis til grunn ei nøktern haldning for det som gjeld kompensasjon av til inntektsbortfallet i kollektivsektoren. Det har samanheng med tidlegare diskusjon rundt den aukande delen av passasjerar som ikkje betalar, jf. avsnitt under om inntektssikring. I staden for ein full kompensasjon av det prognostiserte inntektstapet på 386 mill. kr, er det ut frå dette lagt til grunn ein kompensasjon på 346 mill. kr.

Årsprognosen til Skyss kan oppsummerast slik:

	mill. kr
Tapte inntekter kollektivtrafikken	-386
Positivt avvik kostnader	137
Statleg kompensasjon inntektssvikt	346

Årsprognose Skyss 2021	97
------------------------	----

Årsprognosen for Skyss viser eit positivt avvik på 97 mill. kr. I denne prognosen er det også rekna inn 35,4 mill. kr i statleg kompensasjon som fylje av takstreduksjon i ferjetakstane frå og med 1. juli.

Andre område innan Mobilitet og kollektiv

For den delen av sektoren som ikkje gjeld Skyss er det TT- ordninga og arbeidskøyeringa som kan gje avvik av nokon storleik.

For TT- ordninga er stipulert meirforbruk for 2021 på 3,6 mill. kr. Når det gjeld arbeidskøyeringa er det også prognose om meirforbruk på om lag 2 mill. kr. Årsaka til avviket er at det er opna for nye søkjarar i kommunane som tidlegare hadde denne ordninga.

Årsprognosen pr. 2. tertial vert då sett til 6 mill. kr i negativt budsjettavvik for denne delen av MOK.

Inntektssikring - kollektivtrafikken

Som følgje av pandemien, var det stor auke i talet på passasjerar som ikkje betalte. Som svar på spørsmål frå departementet om kva fylkeskommunen har gjort i høve til inntektssikring, vart det meldt at ein ville auke kontrollverksemda som eitt av fleire tiltak. Meirkostnadane knytt til auka aktivitet vert i stor grad finansiert av auke i gebyrinntekt som følgje av fleire kontrollar.

Tiltaka som vart sette i verk etter 1. tertial har hatt ein positiv verknad, og prosenttalet på dei som ikkje betalar er redusert.

Oppsummering

Prognose for heile avdeling for mobilitet og kollektiv er samla eit positivt budsjettavvik på 91 mill. kr. Dersom det endelege årsresultat viser seg å verte i tråd med det som er prognostisert, vil fylkeskommunedirektøren vurdere å foreslå å setje av midlar til eit bufferfond som kan nyttast når pandemien er over og i overgangsperioden fram til den nye normalsituasjonen er etablert. Fylkeskommunedirektøren vil kome attende til dette.

Infrastruktur og veg

Sektoren melder ein årsprognose lik eit negativt budsjettavvik på 3 mill. kr. Dette er ei forbetring på 10 mill. kr i høve til prognosen pr. 1. tertial.

Hovudårsaka til meirforbruket er knytt til to nye driftskontraktar som fylkeskommunen fekk inn tilboda på i byrjinga av året. Dette er kontrakt for Bergen/Os/Austevoll (BOA) og kontrakt for Sunnfjord Sør. Oppstart av kontraktane er 1.9.2021. I budsjettet vart det lagt inn ein auke knytt til desse kontraktane, men denne auken er ikkje tilstrekkeleg i høve til inngått kontrakt. Det negative budsjettavviket på desse kontraktane er venta å verte 13 mill. kr.

Samstundes har sektoren eit mindreforbruk på administrasjon grunna mellom anna mindre reiseverksemd og mange vakansar. Risikomoment som kan slå ut i budsjettavvik på slutten av året er lisenskostadar, og inngåinga av nye kontraktar på system der kostnaden enno ikkje er kjend.

Tannhelse

Tannhelse melder at ein pr. august ligg an til eit positivt årsresultat på 7,1 mill. kr, og denne årsprognosen kan summerast opp slik;

Årsprognose ulike område

	/ mill. kr
Administrasjon	0,3
Klinikkane	1,6
TkVestland	-5,7
Koronakompensasjon	20,9
Avsetjing til utd.fond	-10,0
Årsprognose 2021	7,1

Hovudbiletet for tannhelse er at sektoren si drift, på same måte som kollektiv, har vorte sterkt påverka av pandemien, i fyrste rekke gjennom svikt i inntektene. For fyrste halvår 2021 er dette tapet om lag 20 % samanlikna med budsjettet.

Det har difor vore iverksett følgjande kostnadsreducerande tiltak;

- halde stillingar vakante
- reduksjon av vikarbruk
- reduksjon i reiseverksemd, møte og andre driftskostnadar

Med desse kostnadsreducerande tiltaka har prognosen gått mot om lag balanse for sektoren; dersom ein ser bort frå TkVestland, som ligg an til negativ prognose på om lag 6 mill. kr i.

Dette biletet er om lag det same i rapporten etter 1. tertial. Det som er årsaka til den gode prognosen er at staten i to omgangar etter 1. tertial har løyvd til saman 20,9 mill. kr i korona-kompensasjon til tannhelsetenesta i Vestland. Det er fyrste gong tannhelse er tilgodesett med kompensasjonsmidlar.

Det ei utfordring at tannhelse ikkje har disponible midlar som kan nyttast til spesialistutdanning. Kostnadar til spesialistutdanning vil, slik stoda no er, måtte belastast den ordinære drifta. Fylkeskommunedirektøren foreslår difor å setje av 10 mill. kr som skal øyremerkast framtidig utdanning av spesialistar innan tannhelse, jf. forslaget til innstilling.

Kultur, idrett og inkludering

Årsprognosen for sektoren er balanse, eller i verste fall eit mindre negativt budsjettavvik i storleiken 0,5 til 1 mill. kr. Arbeidet går etter planen i sektoren, og forbruket er i hovudsak innanfor rammene på løyvingnivå. Ein stor del av sektoren sitt budsjett gjeld tilskotsutbetalingar som til dels er finansiert av statlege midlar.

Rapporten pr. 2. tertial viser at det er små avvik målt mot budsjett både på forbruk i drifta og på lønssida av budsjettet. Det er ikkje identifisert større vesentlege avvik i 2. kvartal 2021, og det er ikkje behov for å setje i verk tiltak på dette tidspunkt.

Innovasjon og næringsutvikling

Sektoren melder om prognose lik balanse i rekneskapen ved årets slutt. Hovuddelen av sektoren sin økonomiske aktivitet er knytt til tilskotsadministrasjon og prosjekt med ekstern finansiering.

Korona påverkar framleis sektoren sin aktivitet og økonomi i stor grad. Eit eventuelt mindreforbruk vil vere eit resultat av vakante stillingar, og ein reduksjon i kostnadane til reiser, kurs og samlingar.

Politiske organ

I første halvår av 2021 har det for det meste vorte avvikla digitale møte. Dette gjev innsparing i utgifter til reise, opphald og leige av lokale. Ein reknar med at innsparinga utgjør om lag 4 mill. kr.

Organisasjon og økonomi

Dei fleste seksjonane innanfor sektoren melder om mindre positive budsjettavvik som samla utgjør nokre mill. kr. Til omstilling i fylkeskommunen er det sett av midlar på 7 mill. kr som del av sektorbudsjettet, men prognosen er at berre halvparten vert brukt. For eigedomsavdelinga, som er ein del av sektoren organisasjon og økonomi, er prognosen for 2021 lik budsjett. Avdelinga melder at den mest avgjerande faktoren for endeleg resultat er energiprisane; og ei endring i desse prisane vil kunne gje eit positivt eller negativt budsjettavvik alt etter om prisane går opp eller ned.

Totalt er årsprognosen eit budsjettmessig overskot på om lag 5 mill. kr for sektoren.

Strategisk utvikling og digitalisering

Årsprognosen til sektoren pr. april er eit budsjettmessig underskot på om lag 6 mill. kr.

Det negative budsjettavviket gjeld i hovudsak fellessystem på IKT- området og kjem m.a. som følgje av auka lisenskostnader for auka tal brukarar, nye modular/løysingar og koronakostnader. Pandemiutbrotet har også medført endring i møteformer med stor del digital politiske møte. Det har ført til mange fleire brukarar av IKT-system på politisk side.

Fylkeskommunedirektøren melde ved 1. tertial at ein ville kome attende til eventuell budsjettendring ved 2. tertial. Det vert foreslått å styrke IT- området med 6 mill. kr i 2021.

Fylkeskommunedirektøren kjem attende til budsjettet for IKT-området i arbeidet med budsjett for 2022.

Konsesjonskraftinntekter

Gjennom store deler av 2020 var marknadsprisen på kraft låg, men frå årsskiftet endra situasjonen seg og kraftprisane har vore høgare. I november 2020 reduserte fylkeskommunen volumet av kraft som er prissikra i terminmarknaden.

Prisoppgangen i 2021 har slått positivt ut, og vil gje ein budsjettmessig gevinst for fylkeskommunen. Det er budsjettert med ei nettoinntekt på 130 mill. kr frå konsesjonskraft, og inntekta kan verta så høg som 185 mill. kr. Fylkeskommunedirektøren held fast på prognosen pr. 1. tertial på 55 mill. kr i positivt budsjettavvik.

Renter og avdrag

Det er ikkje budsjettert med rentekompensasjon i 2021, då rentesatsen var sett til 0 % i statsbudsjettet. I revidert nasjonalbudsjett vart det lagt inn kompensasjon etter ein sats på 0,5 %. Dette vil gje meirinntekter for Vestland fylkeskommune på vel 11 mill. kr.

Pengemarknadsrenta (3 mnd. Nibor) var fallande gjennom 1. halvår. Dette gjev ei lita innsparing i renta på lån som har hatt flytande rente. Samla innsparing på renter kan bli i storleiksorden 15 mill. kr.

Lønsavsetjing/ pensjonskostnader

KS har rekna ut at det sentrale lønsoppgjeret gjev ein årslønsvekst for kommunesektoren på 2,8 %. For fylkeskommunane er verknaden rekna til 2,9 %. I budsjettet har ein lagt til grunn statsbudsjettet sin føresetnad om 2,2 % lønsvekst. Det er dermed ein underdekning på lønsavsetjingskontoen. Arbeidet med lønsharmonisering mellom dei to tidlegare fylkeskommunane er i avslutningsfasen.

Fylkeskommunedirektøren rår til å auke lønsavsetjinga med 38 mill. kr, finansiert med auka skatteinntekter.

For pensjonskostnader kjenner ein så langt ikkje til nemnande avvik i høve til budsjettet.

Tekniske budsjettjusteringar

Gjennomgangen ein har hatt i samband med tertialrapporten har synt behov for nokre tekniske budsjettendringar. Dette er gjort framlegg om desse justeringane:

- I prognosen til Strategisk utvikling og digitalisering er det gjort greie for eit varig budsjettbehov som gjeld manglande IT- ressursar som i stor grad gjeld fylkeskommunen sine fellessystem. Det vert her gjort framlegg om ein varig styrking av budsjettet på 6 mill. Resterande behov på dette området kjem ein attende til i budsjettet for 2022.
- For Infrastruktur og veg vert det foreslått ei budsjettendring som justerer ned effektiviseringskravet som tidlegare vart lagt på sektoren som følgje av at delar av grunnlaget for effektiviseringa var irekna investeringsmidlar. Budsjettendringa er på 4 mill. kr og fylkeskommunedirektøren kjem attende til fordeling av denne summen på sektorane i budsjettet for 2022.

- Som følge av eit høgare lønsoppgjer enn lagt til grunn og lønsharmonisering er det forslag om å styrke lønsavsetjingskapitlet med 38 mill. kr.
- Påplussingane i driftsbudsjettet vert foreslått finansiert med auka skatteinngang.

I tabellen under er aktuelle budsjettendingar som det vert gjort framlegg om sett opp:

Flytting	Sektor	Beløp / 1000	Årsak
Budsjettstyrking	SUD	6 000	Manglande budsjettdekning på IT- området
Budsjettstyrking	INV	4 000	Justering av driftsbudsjettet.
Budsjettstyrking	FELLES	38 000	Styrke lønsavsetjinga
Budsjettreduksjon	FELLES	- 48 000	Auke inntektsbudsjett skatt

Oppsummering

Under er oversyn over prognosane for dei ulike budsjettområda for 2021:

Sektor	mill. kr
Skatt og rammetilskot	60
Opplæring / kompetanse	0
Mobilitet og kollektiv	91
Veg og infrastruktur	-3
Tannhelse	7
Kultur, idrett og inkludering	0
Innovasjon og næringsutvikling	0
Politiske organ	4
Organisasjon og økonomi	5
Strategisk utvikling og digitalisering	-6
Konsesjonskraft	55
Renter og avdrag	15
Lønsavsetjing og pensjon	-38
Årsprognose Vestland 2021	190

Rapport etter 2. tertial 2021 viser prognose om eit positivt budsjettavvik på 190 mill. kr ved utgangen av året for Vestland fylkeskommune. Oversynet viser at det særskilt er prognosen til Mobilitet og kollektiv som påverkar den samla positive prognosen. Ein viktig føresetnad er at den statlege kompensasjonen for tapte kollektivinntekter held fram. Det er også positive avvik for

skattekapittelet og for konsesjonskraft. Tannhelse har grunna løyvd statleg kompensasjon til sektoren ein positiv prognose.

Årsprognose 2021 pr. løyvingsnivå

Under er årsprognosen pr. august for Vestland fylkeskommune fordelt på løyvingsnivå. Dette samsvarer med prognosane og dei forklaringane for budsjettavvik som går fram for kvar sektor over. For dei løyvingsnivåa som ikkje er sett opp i tabellen er venta årsprognosar i samsvar med det som er budsjettert.

LN	Namn	Årsprognose
1	Skatt, rammetilskot og inntektsutjamning	60
3	Konsesjonskraftinntekter	55
4	Kapitalinntekter/utgifter og utbytte, rentekomp	15
7	Lønsavsetjing og premieavvik	-38
10	Politisk styring	4
12	Adm av ORO	2
13	ORO	3
16	IKT og digitalisering	-6
18	Pasientbehandling	7
51	Buss	97
55	TT, serviceskyss, teknisk Skyss	-6
60	Veg - drifts og vedlikehald	-3
Årsprognose Vestland 2021		190

Risikovurdering

Korona

Tertialrapporten etter 1. tertial 2021 vart lagt fram med uvisse kring vidare verknader av pandemien. Trongen for tiltak i samfunnet ser ut til å vere på veg ned, og det vil gjere at ein kan nærme seg ein normalsituasjon; også når det gjeld økonomi. Kva tid ein er i mål med naudsynt vaksinerings og parallelt graden av smitte i samfunnet vil vere avgjerande for når samfunnet går tilbake til normalen.

Eit stort spørsmål er om normalsituasjon framover vil vere annleis enn den situasjonen ein hadde før pandemien. Vil reisevanane til passasjerane ha endra seg vesentleg, og kva eventuelle konsekvensar det vil det ha. I mange år har fylkeskommunen kunne budsjettert med veksande volum i talet på passasjerar. Dersom den nye normalen inneber andre reisevanar med færre passasjerar vil dette gje negative inntektsutslag.

I denne saka gjer fylkeskommunedirektøren framlegg om fordeling av dei statlege midlane som er kome etter rapportering pr. 1 tertial, og som enno ikkje er fordelt på sektorane. Ut frå signala ein har fått frå sentralt hald, legg fylkeskommunedirektøren som nemnt framanfor til grunn at ein vil få kompensasjon for inntektsbortfallet i kollektivtrafikken ut 2021, men ut frå risikovurdering legg ein til grunn noko avkorting i kompensasjonen. I årsprognosane har ein og rekna inn anna koronastøtte som er kome for andre sektorar; opplæring og tannhelse.

Kvartalsgjennomgang/risikovurderingar

Fylkeskommunedirektøren har framleis fokus på tett oppfølging av økonomien med kvar avdelingsdirektør. Dette vert gjort kvartalsvis. Her rapporterer sektorane om den økonomiske situasjonen, og tek opp moment som kan medføre risiko for budsjettavvik. På denne måten

får ein løpande gjennom året vurdert risikomomenta sektorvis slik at fylkeskommunedirektøren kan vurdere den samla risikoen for verksemda.

Med høg lånegjeld er rentekapittelet viktig å ha kontroll på. Utsiktene framover er at rentenivået vil kunne auke noko dei neste åra med stigande lånekostnader som resultat. Dette er eit viktig moment i finansielle risikovurderinga.

Ei mogleg oppside er å ha auka fokus på likviditetsstyringa. Storleiken på Vestland fylkeskommune sin likviditet er monaleg, og denne kan i større grad plasserast i marknaden. Dette vil kunne generere ei meirinntekt, men plasseringane må vere i tråd med gjeldande finansreglement. Fylkeskommunedirektøren kjem nærare attende til dette i finansrapporten og i budsjettarbeidet for 2022.

Vedtakskompetanse

Fylkestinget

Vurderingar og verknader

Økonomi: Tertialrapporten er viktig for den økonomiske styringa. Statleg kompensasjon for tap i kollektivinntektene/tannhelsetenesta er avgjerande for det økonomiske resultatet i 2021.

Sektorvise tiltak for å bøte på budsjettavvik er i tillegg viktig å gjennomføre.

Klima: Om det må setjast i verk tiltak i kollektivtransporten kan det få klimaeffekt.

Folkehelse: Ikkje relevant

Regional planstrategi: Ikkje relevant

Konklusjon

Fylkeskommunedirektøren foreslår i tertialrapporten budsjettendringar innanfor investerings- og driftsbudsjettet.

Saksprotokoll i fylkesutvalet - 21.09.2021

Fylkesordfører Jon Askeland (SP) la innstillinga frå hovudutval for kultur, idrett og inkludering til grunn ved behandling av saka.

Avrøysting

Innstillinga frå hovudutval for kultur, idrett og inkludering vart samrøystes vedteke som innstilling til fylkestinget.

Innstilling til fylkestinget

1. Fylkestinget tek tertialrapporten til orientering
2. Investering: Fylkestinget godkjenner følgjande endringar i investeringsbudsjettet:

	kr 1 000
Tunellrehabilitering	-58 479
Mindre utbetringar	-37 966
Gang- og sykkelveggar	-13 000
Trafikktryggingstiltak	-18 830
Miljø og servicetiltak	-8 086
Øvrig	-1 500
Skredsikring	82 000
Sum vegar	-55 861
Måløy vgs - opplæringsfartøy	-20 000
Åsane vgs	-34 900
Langhaugen vgs	-15 400
Oppattløyv. avslutn. gamle prosjekt	148 232
Utstyrsmidlar skulane	6 963
Sum bygg	84 895
Sum investeringar	29 034
Finansiering:	
Mva komp.	5 804
Lån	23 230
Sum finansiering	29 034

3. Drift: Fylkestinget godkjenner følgjande endringar i driftsbudsjettet:

		kr 1 000
Løyvingsniv å	Tekst	Meirutg./ Mindreinnt. Meirinnt./ mindreutg.
1	Rammetilskot	282 074
1	Skatt	48 000
7	Lønsavsetjing	38 000
16	IKT og digitalisering	6 000

18	Tannhelse - pasientbehandling	10 882	
18	Tannhelse - avsetjing til fond	10 000	
30	VGS	11 180	
51	Billettinntekter kollektiv	214 600	
54	Ferjetakstar	35 412	
62	Administrasjon infrastruktur og veg	4 000	
		<hr/>	
		330 074	330 074
		<hr/>	

Saksprotokoll i fylkestinget - 29.09.2021

Avrøysting

Innstillinga vart samrøystes vedteke.

Vedtak

1. Fylkestinget tek tertialrapporten til orientering
2. Investering: Fylkestinget godkjenner følgjande endringar i investeringsbudsjettet:

	kr 1 000
Tunellrehabilitering	-58 479
Mindre utbetringar	-37 966
Gang- og sykkelveggar	-13 000
Trafikktryggingstiltak	-18 830
Miljø og servicetiltak	-8 086
Øvrig	-1 500
Skredsikring	82 000
Sum vegar	-55 861
Måløy vgs - opplæringsfartøy	-20 000
Åsane vgs	-34 900
Langhaugen vgs	-15 400
Oppattløyv. avslutn. gamle prosjekt	148 232
Utstyrsmidlar skulane	6 963
Sum bygg	84 895
Sum investeringar	29 034
Finansiering:	
Mva komp.	5 804
Lån	23 230
Sum finansiering	29 034

3. Drift: Fylkestinget godkjenner følgjande endringar i driftsbudsjettet:

		kr 1 000
Løyvingsniv å	Tekst	Meirutg./ Mindreinnt. Meirinnt./ mindreutg.
1	Rammetilskot	282 074
1	Skatt	48 000
7	Løsavsetjing	38 000
16	IKT og digitalisering	6 000
18	Tannhelse - pasientbehandling	10 882
18	Tannhelse - avsetjing til fond	10 000
30	VGS	11 180

51	Billettinntekter kollektiv	214 600	
54	Ferjetakstar	35 412	
62	Administrasjon infrastruktur og veg	4 000	
		<hr/>	
		330 074	330 074
		<hr/>	